

Світлана БЕБКО,

доктор економічних наук, доцент,

професор кафедри маркетингу

та комунікаційного дизайну

Київський національний університет технологій та дизайну,

Svitlana BEBKO,

Doctor of Economics, Associate Professor,

Professor of Department of Marketing

and Communication Design

Kyiv National University of Technologies and Design

ORCID ID: 0000-0002-0687-3801

БІЗНЕС-АНАЛІЗ РИНКУ БІОПАЛИВА УКРАЇНИ

BUSINESS ANALYSIS OF BIOFUEL MARKET OF UKRAINE

Сьогодні світовий ринок біопалива стрімко розвивається, що зумовлено проблемами екології та зростанням цін на традиційні види палива. У доповіді ООН «Future Possibilities Report 2020» серед шести перспективних напрямів майбутнього є вуглецево-нейтральна економіка [1]. Світ рухається у напрямку сталого розвитку і постійно відкриває нові можливості, серед яких розвиток «зелених» та екологічно чистих альтернатив нафтопродуктам.

Біоенергетика є важливою складовою «зеленої» енергетики за рахунок прогнозованості та здатності балансувати енергосистему. У зв'язку з військовою агресією російської федерації, існують вагомі причини розвитку біоенергетики в Україні, а саме: енергозалежність та стабільність, розвиток місцевої економіки та нові робочі місця,

додатковий дохід для фермерів, виконання міжнародних зобов'язань України щодо скорочення викидів вуглекислого газу [2].

Документом, що окреслює стратегічні орієнтири розвитку енергетичного комплексу держави, є Енергетична Стратегія України на період до 2035 року [3].

Біопаливо — альтернатива звичайного палива, яка створюється шляхом переробки біологічно чистих відходів або сировини. Виробляти біопаливо можна з найрізноманітніших природних продуктів: кукурудзи, соломи, гною тощо. Розрізняють три основних видів біологічно чистого палива: газоподібне; рідке; тверде. Газоподібне представляє собою метан, біогаз та біоводень. Ці різновиди можна отримати шляхом бродіння певної біомаси під впливом спеціальних бактерій – метаногенів, які викликають розкладання. При чому, використовуватися може практично будь-яка біомаса, яка містить в собі вуглекислий газ та метан [4].

Тверде біопаливо виготовляється у вигляді гранульованих пелет, які використовуються для приготування їжі, обігріву приміщення будь-якої площі, деяких спеціальних транспортних засобів тощо. Основна перевага пелет полягає в тому, що їх можна виготовити буквально з будь-якої природної речовини (деревної кори, соломи, деревної тирси, дерев'яних трісок, соняшникового лушпиння, гною, горіхової шкаралупи тощо) [2, 4].

Рідке паливо найчастіше застосовується для автотранспорту. До цього різновиду відносяться біоетанол (виготовляється з рослинних масел) та біодизель (виробляється шляхом бродіння цукру в крохмалі зернових культур, таких як кукурудза, сорго та ячмінь, а також цукру в цукровій тростині та цукрових буряках). Біоетанол поступається бензину по енергощільності, але вважається його кращою альтернативою [4].

Світовий ринок біоетанолу успішно розвивається вже протягом кількох десятиріч, і загальні обсяги виробництва

вимірюються мільярдами літрів. За оцінками Міжнародного енергетичного агентства, у 2022 році було вироблено більше 114 млрд л. Лідерами цього напрямку є США (50% світового обсягу виробництва, головним чином із зерна кукурудзи) і Бразилія (31%, сировина — цукрова тростина) [5].

У Європі щорічно виробляється понад 5 млрд л біоетанолу, хоча встановлені потужності дозволяють отримувати майже 10 млрд л. Лідерами на європейському ринку біоетанолу є Франція, Німеччина та Угорщина. В ЄС 55 заводів виробляють біоетанол першого покоління і 4 заводи — біоетанол другого покоління (передовий) з лігноцелюлозної сировини. Ці заводи у 2022-му були завантажені на 83% та 52%, відповідно [5].

В Україні внутрішнє споживання біоетанолу, за оцінками «Української асоціації виробників біоетанолу», складало : 74 тис. т у 2019 році, 49 тис. т у 2020 році та 50 тис.т у 2021 році [6]. Варто зазначити, що експорт українського біоетанолу здійснюється переважно до країн Європейського Союзу. В Україні існують 22 невеликих біоетанолових заводи, які загалом можуть виробляти близько 500 млн л/рік. З них сім — це нові приватні виробництва, інші — реконструйовані старі державні заводи. Наразі стабільно функціонують на повну потужність менше половини з усіх підприємств [7].

Блокада українських портів і проблеми з експортом аграрної продукції змінили ситуацію у напрямку дій щодо переробки цієї продукції всередині країни. У 2023 році планується початок проектування ще трьох заводів з глибокої переробки агросировини з отриманням біопалива в різних регіонах України [2, 3].

Україна має значний потенціал біомаси, доступний для виробництва рідких та газоподібних моторних біопалив. У зв'язку з війною змінюється роль і місце біоетанолу та біодизелю в системі національної енергобезпеки. Наразі багато експертів вбачають

**МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ КРУГЛИЙ СТИЛ
«ПРОСУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ НАВИЧОК ТА ПІДХОДІВ ДО СТАЛОЇ
БІОЕКОНОМІКИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ В УКРАЇНІ»**

варіант використання потенціалу аграрного сектору для виробництва альтернативних видів енергетики. В уряді вважають, що ефективне використання галузі переробки дозволить частково замінити традиційні види енергії як на місцевому, так і на національному рівнях.

Паливні компанії й агрохолдинги ведуть інтенсивне вивчення можливостей створення власних заводів комплексної переробки агросировини, одним з елементів яких є біоетанол.

Отже, виробництво біодизелю та біоетанолу може стати для України вікном можливостей, збільшить валовий внутрішній продукт і створить додаткові робочі місця.

Список використаних джерел

1. United Nations Digital Library. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/3898825>
2. Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України. URL: <https://saee.gov.ua/uk/ae/bioenergy>
3. Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2035 року “Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/605-2017-p#Text>
4. Розвиток та застосування різних видів біоенергетики: [Монографія] / Талавири М.П., Барановська О.Д., Добрівська М.В. та ін. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2012. – 180 с.
5. Світовий ринок біодизелю в 2022 році. URL: <https://www.apk-inform.com/uk/exclusive/topic/1528162>
6. Укрбіоетанол. Українська асоціація виробників біоетанолу. URL: <https://ukrfuel.org>
7. Лукашевич Е.А. Біоетанол – практика та застосування. URL: https://uabio.org/wp-content/uploads/2020/10/bioethanol_utc_experience-1.pdf